

ಭಾರತೀಯ ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕುರಿತ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಇಲ್ಲಿನ ಭಾಷಾಜ್ಞಾನವೆಂದು ಬೇಕೇ ಬೇಕು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಆರನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಓದುವ ಮಗ ಸಾರಂಗನಿಗೆ ಸಂಗೀತ ತರಗತಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಹೇಳುವಾಗ ಕನ್ನಡದಷ್ಟು ಆಪ್ತತೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳು ಶುಕಿ ಭರತನಾಟ್ಯ ತರಗತಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಚಾರ ಬಂದಾಗ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಮಾತುಕತೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುವಷ್ಟು ಜ್ಞಾನ ಅವಳಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮೂಲಕ ದಾಟಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಮಗಿಬ್ಬರಿಗೂ ಅನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ' ಎನ್ನುವ ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮವಿದ್ದರೂ ಅದು ಜೀವನಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತುಂಬಿಕೊಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಅರಿವಿದೆ.

'ನಾವು ಅಮೆರಿಕದ ನ್ಯೂಜೆರ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ಇತರ ದೇಶಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಕೆಲವು ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾತೃಭಾಷೆಯನ್ನು ತುಂಬಾ ಮುತುವರ್ಜಿಯಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಚೀನೀ ಭಾಷಿಕರು, ಸ್ಪ್ಯಾನಿಷ್ ಭಾಷಿಕರು ಅಲ್ಲಿ ಮಾತೃಭಾಷೆಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಿಗುವ ಶಾಲೆಯನ್ನೇ ಹುಡುಕಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸೇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಎಂದರೆ, ಊರಿನಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜ ಅಜ್ಜಿ ಜೊತೆ ಮಾತನಾಡಲು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಭಾಷೆ ತಿಳಿದರೆ ಸಾಕು ಎಂಬ ಗ್ರಹಿಕೆ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೇ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಇತರ ಭಾಷೆಗಳ ಕಲಿಕೆಯ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೇಶದೊಳಗೇ ನೂರಾರು ಭಾಷೆಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ ಈ ಸವಾಲು ಬಂದಿರಲೂಬಹುದು' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಭ್ರಮರಿ.

'ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿನ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗಮನಿಸಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ತರಗತಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಭಾರತೀಯ ಕಲೆ-ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷಾಜ್ಞಾನ ಅವರ ನೆರವಿಗೆ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದ ಅರಿವಿದ್ದಾಗ ಭಾರತದೊಳಗೆ ಹಲವು ಭಾಷೆಗಳ ಕುರಿತ ಗ್ರಹಿಕೆ ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವು ಇಷ್ಟನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜ್ಞಾನ ಗ್ರಹಿಕೆಗೆ ತೊಡಕಾಗದಂತಹ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದಷ್ಟೇ ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ. ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರೇ ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿದ್ದಾರೆ' ಎಂದು ಭ್ರಮರಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮೂಲಕ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮುಖಾ ಮುಖಿಯಾಗಿರುವ ಉದ್ದೇಶ ಭ್ರಮರಿ ಅವರದು. ಅವರು ಕಲಾವಿದೆಯಾಗಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ

ಗ್ರಹಿಕೆಯನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಉಳಿದವರ ಪಾಡೇನು?

ಸರ್ಕಾರದ ಪಾತ್ರ

ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಒಂದು ವಿಷಯವಂತೂ ಸ್ಪಷ್ಟ. ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮವೆನ್ನುವುದು ಸಹಜ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಬೇಕೇ ಹೊರತು ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಹೇರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಅದು ಸಾಧ್ಯವೂ ಅಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಭಾಷೆಯನ್ನುವುದನ್ನು ಭಾವುಕ ಸಂಗತಿಯಾಗಿ ಯಷ್ಟೇ ನೋಡುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉಪಯೋಗವೂ ಇಲ್ಲ.

'ಭಾಷೆಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಎಡ ಬಲ ಎಂಬ ಪಂಥಗಳಿಲ್ಲದೇ ಎಲ್ಲರೂ ಒಗ್ಗಟ್ಟಾಗಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಲೋಹಿಯಾ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಭಾಷೆಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಒಂದೂ ಮಾತು ಆಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ನೇಟಿವಿಟಿ ಸ್ವದೇಶಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಾತನಾಡುವ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ದೇಶೀ ಭಾಷೆಗಳ ಉಳಿವಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಂದೂ ಮಹತ್ವದ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಬೇಸರದ ಸಂಗತಿ' ಎಂದು ಕೆ.ಎಂ. ವಾಸು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ವಾಸು ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ, ಕನ್ನಡದಂಥ ಭಾಷೆಗಳು ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಪಾತ್ರ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಿಂದಾಗಿ ಆತಂಕವನ್ನು ಕನ್ನಡವಷ್ಟೇ ಎದುರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ತಮಿಳು, ಮಲಯಾಳಿ, ತೆಲುಗು, ಮರಾಠಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಭಾಷೆಗಳೂ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಆತಂಕ ಎದುರಿಸುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಗೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ದೇಶೀ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನೀತಿಯೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಗತ್ಯ.

'ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾಷಾ ನೀತಿ ರೂಪಿಸಿದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಭಾಷೆಗಳಿಗೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಗಳೂ ರಾಜ್ಯಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ 5ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಬೇಕು ಎಂದು ಸೂಚಿಸುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ ರೂಪಿಸಿದರೆ ಆ ಮೂಲಕ ಎಷ್ಟೋ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ವಿಶಾಲವಾದ ದೇಶದ ರಾಜ್ಯಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವೇದಿಕೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಂಘಟನಾತ್ಮಕ ಚರ್ಚೆಗಳೂ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಕೆಲಸ ತುರ್ತಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಭಾಷಾ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ದಾಟಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಲೇಖಕಿ-ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಪ್ರೊ. ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ.

ಬಿಳಿಮಲೆ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುವಂತೆ ರಾಜ್ಯಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವೇದಿಕೆ ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕಾದುದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಗಳು. ಆದರೆ, ಅವುಗಳಿಗೆ

